

Program Leonardo da Vinci

MERNARODNA PRAKSA TURISTIČNIH VODNIKOV

**NOTRANJSKO KRAŠKA REGIJA
NA ŠKOTSKEM
(od 22 .9. 2012 – 5 .10. 2012)**

www.facebook.com/SloveniaGreenKarstScotland

Renata Gutnik

Zeleni kras na Škotskem

- Obstaja kotiček, s katerim se je narava še posebej potrudila. To je domovina nepreglednih gozdov, svobodnih ptic in ponosnih živali, kraj srečanja z dih jemajočim podzemnim svetom in pokrajina tipičnih kraških pojavov. Je tudi dežela vznemirljivih zgodovinskih spomenikov in pristnih ljudi. Pravimo mu Zeleni kras.
- Na območju Zelenega krasa so najlepše svetovno znane slovenske jame: Postojnska jama, Jama pod Predjamskim gradom, Križna in Planinska jama,... Nad skrivnostnim kraškim podzemljem pa vas vabijo biseri kulturne dediščine, kot so Predjamski grad, gradova Snežnik in Prem. Ob popotovanju s kolesom ali peš boste odkrili tudi manj znane kulturne posebnosti, na primer kamnite križe (pili) na Pivškem, številne manjše etnografske zbirke. Na Zelenem krasu boste še posebej uživali ljubitelji narave, ki si lahko v naravnem okolju ogledate številne rastlinske vrste, opazujete ptice in divjad ali se odpravite na ribolov in fotolov.
- Ne glede na vašo izbiro pa vam ob poti vrata odpirajo tudi gostišča in turistične kmetije, ki ponujajo okusne domače dobrote in vedno pogosteje tudi ekološko pridelano hrano.

Udeleženci

Alenka Veber, Babno polje - fotografinja

Andrej Godina, Pivka - protokolist (darila, zahvale)

Barbara Požar, Postojna - promotor Slovenije

Boštjan Kurent, Pivka - skrbnik za prehrano skupine

Damijana Škrlj, Cerknica - novinarka

Gašper Modic, Lipsenj - skrbnik za dobro voljo skupine in ključar

Janja Urbija, Loška dolina - izvajalka evalvacij

Majda Debevc, Cerknica - pridobivanje kontaktnih podatkov gostiteljev

Romana Nared, Loška dolina - kronist

Renata Gutnik, Logatec - vodja skupine

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Alenka Veber

alenka.veber@rihtarjeva-domacija.si

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Boštjan Kurent

bostjan.kurent@pivka.si

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Janja Urbih

janja.urbih@gmail.com

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Andrej Godina

godina.andr@gmail.com

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Barbara Požar

barbara.pozar@postojna.si

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Damijana Škrlj

damijana.skrlj@siol.com

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Gašper Modic

modic.gasper@gmail.com

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Magda Debevc

majda.debevc@kabelnet.net

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Romana Nared

romana.nared@gmail.com

Slovenia - Green karst - Scotland
Leonardo da Vinci

Renata Gutnik

bfm15@yahoo.com

Kaj je program Leonardo da Vinci?

Leonardo da Vinci je program sofinanciranja projektov mobilnosti, inovativnosti, poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter nadaljevanega izobraževanja.

Posamezniki lahko pridobijo delovno prakso ali drugo bivanje v tujini - in s tem razširijo svoje znanje in spretnosti. Evropski projekti sodelovanja med institucijami in interesnimi skupinami na področju poklicnega izobraževanja prispevajo k boljši kakovosti, privlačnosti in inovacijah na evropskih poklicnih izobraževalnih sistemih.

Cilji

- Večja mobilnost za ljudi v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter na trgu dela
- Boljša podpora projektu za ljudi v poklicnem izobraževanju in usposabljanju
- Višja kakovost, privlačnost in inovacije v poklicnem izobraževanju in usposabljanju
- Večja transparentnost in priznavanje kvalifikacij ter znanja in spretnosti
- Podpora živih tujih jezikov
- Izvajanje informacijske in komunikacijske tehnologije

Partnerji projekta oz. kdo nas je izbral?

VITRA Cerknica je bila ustanovljena leta 1994 z namenom pospeševanja trajnostnega razvoja podeželja in civilne družbe. Poslanstvo uresničujemo z izobraževanjem, mednarodnim sodelovanjem, razvojnimi načrti, mentorstvom, moderiranjem, seminarji, mediji, sodelovanje javnosti v procesih odločanja, zeleno mediacijo, ... Uporabniki naših storitev so različne ciljne skupine (mladi, zaposleni, brezposelni, starejši, ženske, NVO, podjetja, Občine, državne institucije,...). Programe izvajamo na območju celotne Slovenije in izven, večino na območjih, kjer so okoljske, socialne in ekonomske značilnosti podobne Notranjsko kraški regiji. Poslanstvo namenjamo učinkoviti integraciji Slovenije v EU, ki temelji na vseh treh stebrih trajnostnega razvoja.

Od leta 1998 aktivno sodelujemo v programu Leonardo da Vinci kot pošiljajoča in gostujoča organizacija. V lanskem letu smo izvedli izmenjavo turističnih delavcev, ki delajo v naravnih parkih. Na zaključni evalvaciji ter skupnem sestanku Regionalne razvojne agencije Notranjsko kraške regije (RRA NKR) se je pokazala velika potreba po mednarodnem izobraževanju turističnih vodičev, ki bo predstavljalo nadaljevanje izvedenega 60 urnega izobraževanja v Sloveniji. V RRA NKR, ki vodi v regiji t.i. znamko Zeleni kras, združuje celotno strategijo eko turističnega razvoja NKR.

Bojan Žnidaršič, vodja projekta

Vodja projekta Bojan Žnidaršič ima večletne izkušnje (tako iz različnih usposabljanj doma, kot iz tujine) pri svetovanju predvsem na področju neformalnega izobraževanja (študijski krožki, predavanja, delavnice, moderiranje, seminarji projektnega dela, ...) ter možnosti pridobivanja sredstev za pomoč izvajanja razvojno izobraževalnih projektov.

Kdo nas je sprejel?

Arch Network je škotska nevladna organizacija, katere poslanstvo je promoviranje vseživljenskega učenja, razvoja naravne dediščine in okoljsko upravljanje med Škotsko in ostalimi državami EU.

Vključene ciljne skupine imajo priložnost za razvoj novih veščin – primerov dobre prakse v mednarodnih skupinskih projektih. Osnovni namen organizacije je razvoj in implementacija inovativnih projektov z gostujočimi evropskimi partnerji, ki temeljijo na čezmejnem sodelovanju ohranjanja naravne dediščine z varovanjem okolja.

S projektom Nature Exchange programa Leonardo da Vinci sodeluje s partnerji iz Islandije, Irske, Finske, Nemčije, Slovaške, Slovenije, Latvije, Poljske, Bolgarije in Turčije. Škotski udeleženci potujejo k omenjenim partnerskim državam – gostiteljicam (v Slovenijo že 10 let) z namenom izmenjave dobrih praks in idej na ohranjanju in upravljanju naravne dediščine z okoljevarstvenimi programi. Skupaj s partnerskimi organizacijami razvija rešitve okoljevarstvenih programov za ohranjanje naravne dediščine ter urejanje prostora. Kot aktivna regionalna okoljska organizacija ima zelo dobro razvito mrežo partnerjev na področju varovanja okolja z vsemi elementi kulturne in naravne dediščine.

Naš program:

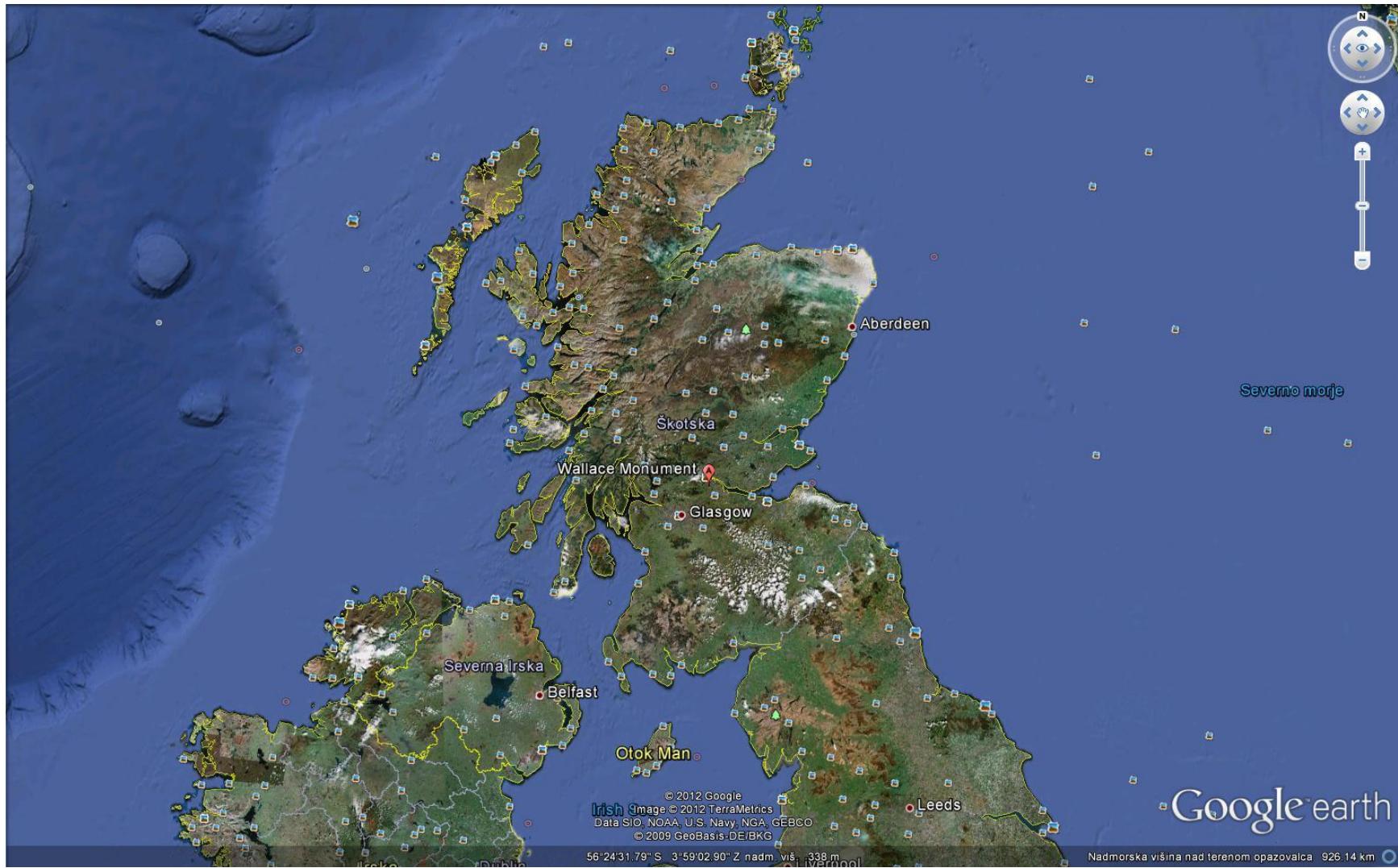
- Sobota, 22. 9. 2012: odhod na Škotsko v popoldanskih urah
- Nedelja, 23. 9. 2012: Edinburgh
- Ponedeljek, 24. 9. 2012: Robert Burns Centre
- Torek, 25. 9. 2012: New Lanark, Museum Rural Life, nastanitev v Comriu
- Sreda, 26. 9. 2012: Stirling STGA in Stirling Castle
- Četrtek, 27. 9. 2012: Stirling day: Wallace monument, mestno središče, Coffee/farm shop v Blairlogieu
- Petek, 28. 9. 2012: Glenturret Distillery, Crannog Centre
- Sobota, 29. 9. 2012: Comrie Croft, Evening beer and cider festival with local band The Bulletholes
- Nedelja, 30. 9 .2012: spoznavanje okolice Comria
- Ponedeljek, 1. 10. 2012: Loch Lomond
- Torek, 2. 10. 2012: Glasgow
- Sreda, 3. 10. 2012: Pitlochry Tourist Information Centre - Visit Scotland
- Četrtek, 4. 10. 2012: Loch of the Lowes, Dunkeld House Hotel, Drummond gardens
- Petek, 5. 10. 2012: odhod domov

Karta Velike Britanije

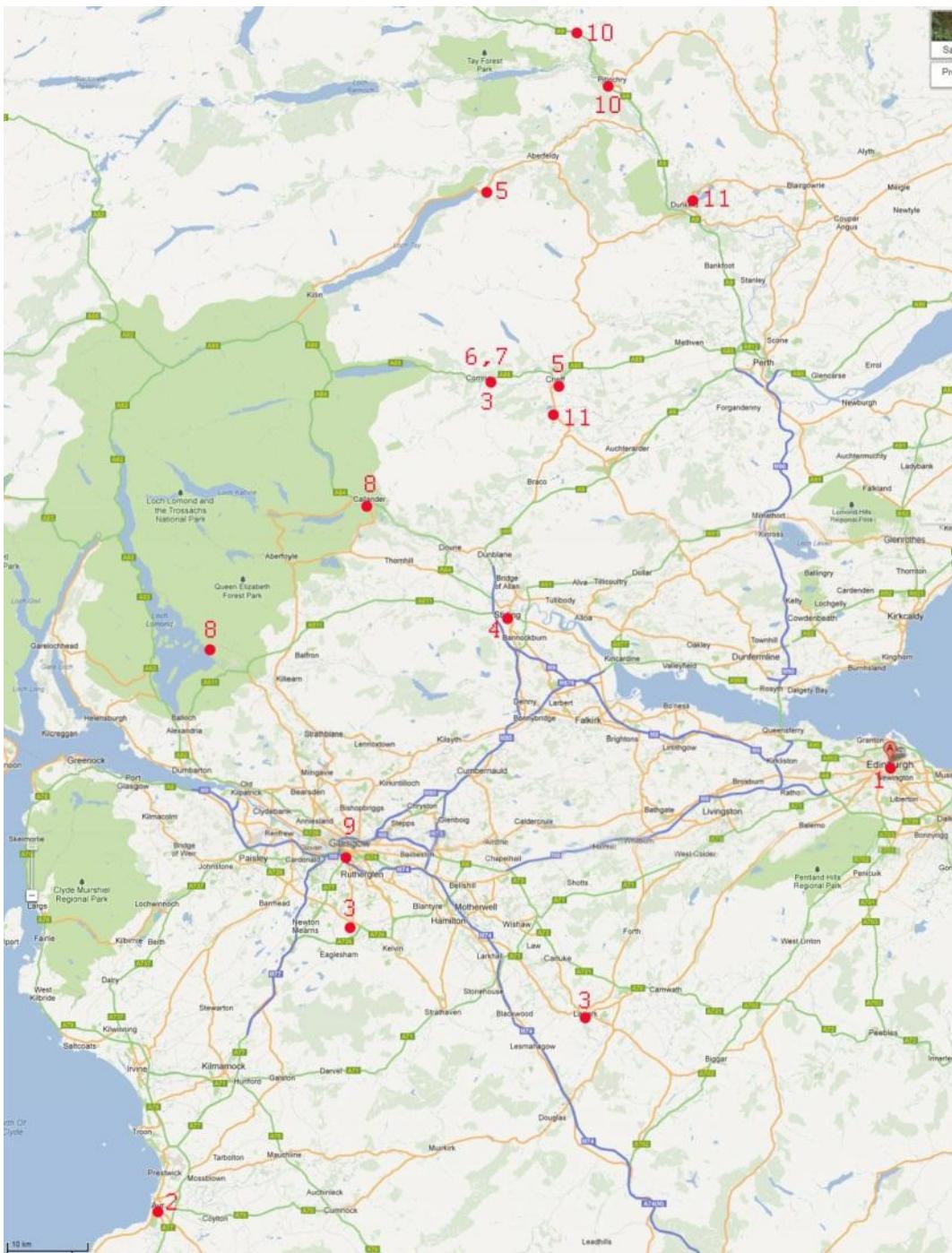
- (rožnato obarvane meje ozemlja Škotske)

Karta severnega dela Velike Britanije

Naše poti

Sobota, 22. september 2012

- **Ljubljana – Edinburg**
- Odhod iz naših krajev od 12. 00 dalje
- Vreme: sončno
- Temperatura: 18° C
- Z minibusom se odpeljemo do Letališča Jožeta Pučnika.
- Ob 16.10 vzletimo, let 3246 – letalska družba easyJet.
- Miren let traja dve uri, vendar ko pristanemo na London – Stenstedu, premaknemo uro na 17.10.
- Ob 20.00 let 236 iste letalske družbe za Edinburg. Pristanek ob 21.00, delno jasno, 10° C.
- Spoznamo naše gostitelje; Libby in Sheila nas pospremita do Premier Inn hotela v Edinburgu.

Nedelja, 23. september 2012

- **Edinburg**
- Ogled mesta. Edinburg – glavno mesto Škotske, mesto festivalov.
- Vodi nas Sergio La Spina (Škot z italijanskimi koreninami iz Argentine), t.i. *blue badge* turistični vodnik.
- Naša pot vodi od hotela skozi New Town, ki se je začel razvijati v 18. stoletju, do Old Towna, prvotnega dela mesta, ki se je oblikovalo pod znamenitim gradom ob ulici Royal Mile. Oba dela mesta sta del svetovne kulturne dediščine, znamenitosti in zgodovinske zgodbe pa se nizajo ena za drugo.
- Večerjamo v restavraciji hotela.

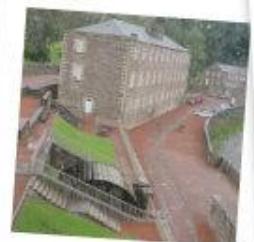
Ponedeljek, 24. september 2012

- **Alloway –Center Roberta Burnsa**
- Iz Edinburga odidemo ob 9.00 in po dobrih dveh urah vožnje prispemo v mestece Alloway na zahodni obali. Sprehodimo se skozi Center Roberta Burnsa: od centra za obiskovalce in pesnikove rojstne hišo (*cottage*) po Burnsovi poti, ki jo označujejo podobe iz pesmi Tom O'Shanter. Ogledamo si (zapuščeno) cerkev, ob kateri je tudi grob Burnsovega očeta (grob Roberta Burnsa (1759-1796) je tam, kjer so pokopani vsi veliki britanski pesniki) in znameniti Brig o'Doon, čez katerega je čarovnicam ušel Tom O'Shanter. Nasproti mostu so Burnsovi prostozidarski prijatelji le nekaj let po pesnikovi smrti postavili veličastni spomenik obdan z vrtovi.
- Osrednja stavba centra je sodobni muzej, ki obiskovalcem obljudablja 'resnično srečanje z najljubšim sinom Škotske'. Poleg redkih in zanimivih eksponatov je na izviren in interaktiven način predstavljeno pesnikovo življenje in delo.
-
- Za slovo od zahodne obale – še pogled na Atlantsko morje z jato kormoranov pri Ayru in pot do New Lanarka, kjer večerjamo v restavraciji hotela in prenočimo v Youth Hostlu.

Torek, 25. september 2012

- **New Lanark in Museum of Rural Life**
- Zajtrk v New Lanark YH: klasičen angleški zajtrk, za ostale popečen kruhek z maslom in marmelado.
- Nato voden ogled nekdanjega delavskega naselja, ki se je oblikovalo okrog predelovalnice in tkalnice bombaža. New Lanark je bil v letih od 1800 do 1825 'socialni eksperiment' Roberta Owena.
- Ogledali smo stanovanji iz leta 1820 in 1930 in na ta način sledili načinu življenje tedanjih prebivalcev, trgovino, hišo Roberta Owena, obrat predelovalnice (sedaj ne več bombaža, temveč volne) vrt na strehi (kot posebna, sodobna atrakcija) in fascinantno 'dark ride' oziroma multimedijsko predstavitev življenja otrok v New Lanarku, ki razkriva Ownovo vizijo boljše in pravičnejše družbe.
- Popoldne je sledila predstavitev upravljanja New Lanarka, ki ni kategoriziran kot muzej ampak je samostojna ustanova. Upravlja jo New Lanark Trust, ki ohranja in obnavlja obstoječo stavno dediščino, razvija programe za različne skupine obiskovalcev, vključuje pa tudi hotel, hostel, 'profitna' stanovanja, pridobivanje električne energije in obrat za predelavo volne.
- New Lanark je del svetovne kulturne dediščine.
- Nekaj kilometrov južno od Glasgowa leži, prav nepričakovano, Muzej o podeželskem življenju. Obsega muzejsko zgradbo in 'živo' farmo, do katere te od muzeja prepeljejo na primerno urejeni traktorski prikolici.
- Zvečer prihod v Comri, nastanitev v Combruith Youth Hostlu in večerja v bližnjem hotelu.

Sreda, 26. september 2012

- **Stirling**
- Zajtrk pripravimo sami.
- Ob 9.00 odhod v Stirling in obisk glavne pisarne STGA - Scottish Tourist Guides Association in srečanje s Pat Blain in Mary Kemp Clarke. Obe sta članica The Board of Directors, najvišjega organa združenja; prva je zadolžena za usposabljanje turističnih vodnikov, druga za izobraževalni program, ki ga izvajajo skupaj z University of Edinburg. Izobraževanje traja dve leti, stane 6.000 funтов, slušatelji pa pridobijo certifikat in postanejo t.i. *Blue Badge* turistični vodniki.
- Po prijetnem druženju, podkrepljenem s sendviči, slaščicami, kavo in seveda čajem, smo odšli le nekaj sto metrov stran – do gradu Stirlng, 'najljubše rezidence škotskih kraljev in kraljic', s tem pa seveda tudi nekdanjega središča politične moči.
- Čeprav je zgodovina gradu oz. kraja, kjer stoji, zelo dolga in pestra, pa se sodobnejša zgodovina začne z Robertom the Brusom, škotskim junakom, ki je porušil stari grad in zgradil novega. V stoletjih, ki so sledila, je bilo grajsko poslopje večkrat dozidano, spremnjala pa se je tudi funkcionalnost posameznih zgradb. Izstopata renesančna palača in dvorana, ki je bila največja srednjeveška dvorana v Evropi. Obe sta iz 16. stoletja. Po gradu nas je vodil izjemni vodnik Frank.
- Po imponantnem gradu je sledil ogled še ene izjemo zanimive stavbe, ki nam je približala podobo aristokratskega življenja v 17. stoletju – renesančne Argyll's Lodge tik pod gradom.
- Večerja v prijetni italijanski restavraciji Corrieris v Stirlingu, tik po Wallecovem spomeniku, ki pa si ga bomo ogledali jutri.
- Ob 20.30 prihod v Comrie.

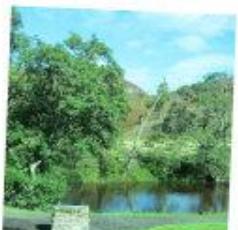
Četrtek, 27. september 2012

- **Stirling in njegova okolica**
- Pod hribom The Abbcraig se srečamo s predstavnikom škotske The Forestry Commission in predstavnikom uprave mesta Stirlinga. Predstavita nam načela in načine pri vzpostavljanju mreže pešpoti in druge projekte povezane z urejanjem okolja ter upravljanjem z gozdovi.
- Po novejši urejeni pešpoti smo se povzpeli do in na veličasten spomenik junaku s 'pogumnim srcem' Williamu Wallacu. Spomenik je bil postavljen že v 18. Stoletju, visok je 67 m. Do njegovega vrha vodi 300 stopnic, v prvi vmesni etaži je predstavljeno življenje Williama Wallaca in njegov meč, v drugi znameniti Škoti (Burns, Smith, Scott, ...), v tretji pa sam spomenik, ki je 'eden največjih simbolov domoljubja in svobode'.
- Kosili smo v Farm Shop and Caffe Blairmains, ki nas je navdušila z resnično okusno domačo hrano in jasno ter sila uspešno strategijo razvoja in ponudbe.
- Nato vrnetev v mesto Stirling, kjer so nam predstavniki mestne uprave predstavili nekatere zanimive 'zelene' projekte: zasaditev avtohtonih divjih rož na obstoječih zelenicah in vzpostavitev t.i. zelenega koridorje skozi mesto ter projekt Edable Borders z zasaditvijo užitnih rastlin (zelenjava in dišavnice) na neizkoriščenih površinah, tudi zelenicah.
- Na koncu še vožnja do bližnjega Bannockburna, kjer je 6.000 škotskih vojakov pod vodstvom Roberta the Bruca premagalo trikrat večjo angleško vojsko Edvarda II. Smo eni zadnjih obiskovalcev starega centra, saj bo otvoritev novega tik ob njem naslednji mesec.

Petek, 28. september 2012

- **Destilerija Glenturret in Crannog Center ob jezeru Tay**
- V bližnjem Crieffu obiščemo eno najstarejših destilerij iz leta 1775 in si ogledamo proizvodnjo 'single malt Glenturret whisky'. Poizkusimo blanbed whisky-je znamke The Famous Grouse, The Snow Grose in The Naked Grouse in se 'aktivno' vključimo v multumedijsko predstavitev znamenitosti povezanih z dotičnim viskijem. Kosilo v restavraciji destilerije.
- Vožnja do jezera Tay in ogled rekonstrukcije železnodobnega bivališča na vodi, imenovanega *crannog* in manjše razstave eksponatov (starih okrog 2.500 let), ki so jih odkrili s podvodnim raziskovanjem. Prikazae so bile tudi nekatere veščine, ki so jih obvladali tedanji prebivalci: netenje ognja, klesanje in vrtanje kamna, trenje žit. Za konec kava in pogovor o načinu financiranja centra ter načrtih za prihodnost.
- Večerja v restavraciji Deil's Cauldron, kjer se srečamo s skupino energetikov iz Slovenije. Prav tako kot nam, jim je enotedensko spoznavanje Škotske in njenih energetskih praks omogočila VITRE Cerknica s partnersko škotsko organizacijo preko evropskega programa mednarodne izmenjave.

Sobota, 29. september 2012

- **okolica Comrija**
- Komaj čakali – in dočakali bolj lagoden dan.
- Odidemo na pohod: iz Comrija skozi gozd ob reki Lednock do slapov Deil's Cauldron in naprej do spomenika Lorda Melvilla. Od tu je lep razgled na vas in njeno okolico. Iz nahrbtnikov potegnemo malico in uživamo. Prijetna enourna hoja nazaj do Comrija.
- Prav poseben večer. Blair speče odlične pice, naš Andrej odlične testenine. Po večerji se pridružimo vaščanom v bližnjem Community Centru na Beer and Cider Festival, kjer lahko poizkusimo več vrst piva in zaplešemo ob ritmih lokalne skupine The Bullet Holes. Člani skupine nosijo značke I feel Slovenia, pevcu za rojstni dan podarimo piščalko z napisom Grad Snežnik. Festival ni le zabavna, temveč tudi dobrodelna prireditev, saj gre izkupiček od prodanih vstopnic za odkup trga v vasi, ki ga hoče pozidati nepremičninsko podjetje.
- Spat odidemo zelo pozno.

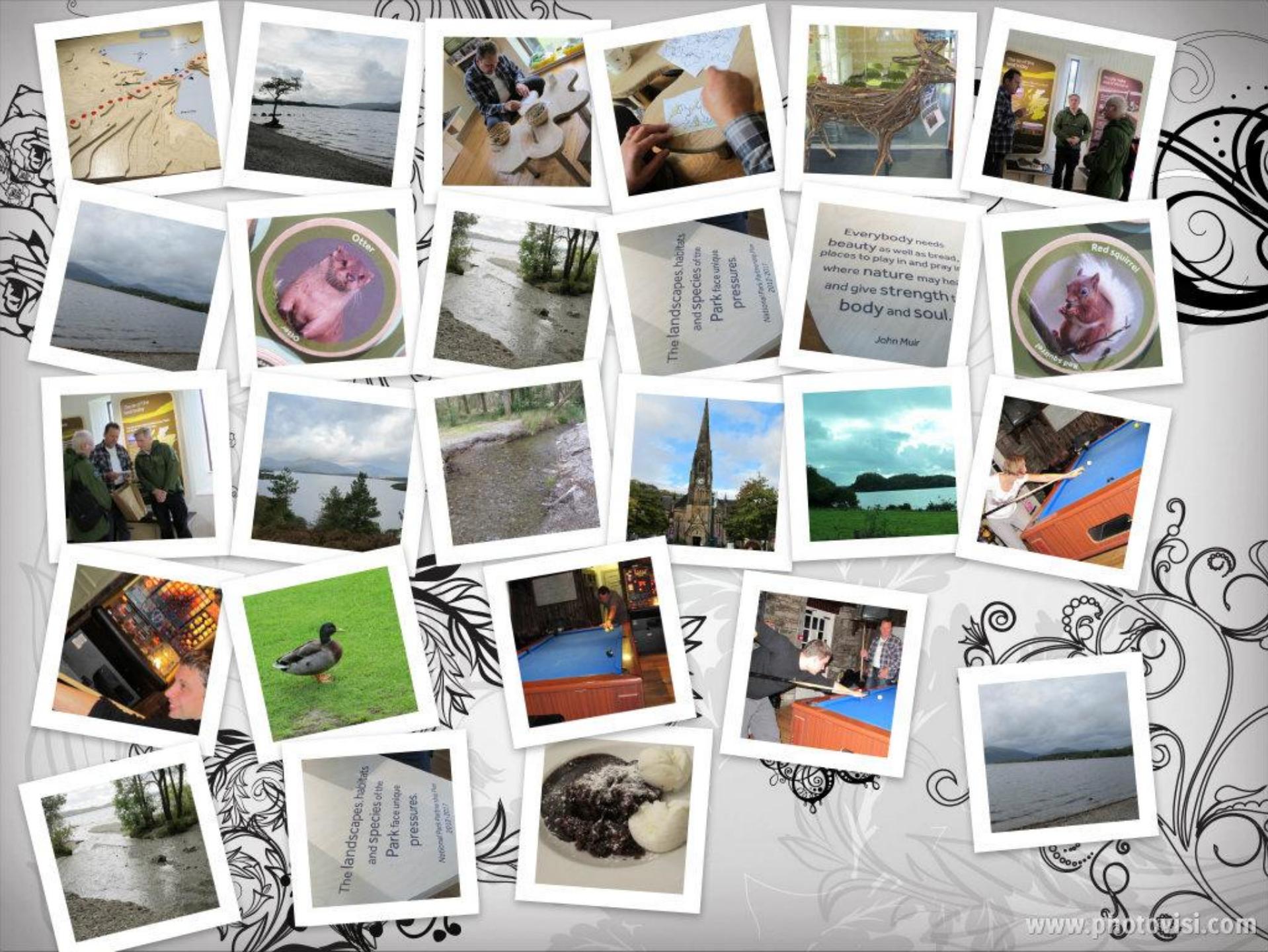
Nedelja, 30. september 2012

- **okolica Comrija**
- Zjutraj smo spali dalj časa kot po navadi. Po zajtrku smo se odpravili na sprehod ob Water of Ruchill, občudovali njeno s šoto obarvano vodo, brzice, plitvine ter v produ brskali za kamni izjemnih oblik in barv.
- Cilj je bil Culthybraggan, zgrajen leta 1940 kot kamp – zapor za nemške vojne ujetnike. V takratnem času je bilo v njem tudi 5.000 nemških vojakov. Je eden od dveh še ohranjenih kampov v Veliki Britaniji. Po vojni ga je uporabljala britanska vojska za urjenje svojih vojakov, vse do leta 2006. V tem času ga je nekoliko posodobila in dogradila. Od vojske ga je kupila vaška skupnost Comrija, ki išče vsebine in seveda sredstva za obnovo. Nekaj zgradb so oddali v najem malim podjetjem, v delu kampa so si vaščani uredili gredice, načrtujejo ureditev muzeja.
- Z našim minibusom smo se zapeljali le do nekaj minut oddaljenega Family Wildlife Center Auckingarrich. Njegova glavna atrakcija so številne divje in domače živali, ponudbo pa dopolnjujeta restavracija in trgovina.
- Center je popolnoma prilagojen družinam, tako glede ponudbe in aktivnosti, opreme in celostne podobe.
- Do Comrija smo prišli po označeni, le dobro miljo dolgo pešpoti, ki nam je zopet postregla z izjemnimi pogledi na škotsko pokrajino.
- V hostlu večerja, ki jo je z Damjanino pomočjo pripravil Andrej: goveja juha, pražen krompir, naravni goveji zrezki in solata. Odlično.

Ponedeljek, 1. oktober 2012

- **Loch Lomond**
- Po dveh urah vožnje iz Comrija pridemo do Loch Lomonda – naravnega parka, ki je bil ustanovljen leta 2002, meri 1865 km², obsega 22 jezer (največje je seveda jezero Lomond), 50 rek in številne hribe nad 3000 ft. Skozi park poteka prelomnica Highland Boundary, ki deli Škotsko na znameniti Highlands in Lowlands.
- Sprejmejo nas v sodobnem centru za obiskovalce v vasi Balmaha, ki nas je navdušil s svojo prijetno oblikovano notranjostjo in še bolj z inovativno, interaktivno predstavitvijo parka. Gostitelji so nam postregli s kavo, čajem, pecivom ter nam podarili skodelice. Predstavnika parka sta predstavita koncept parka in njegovega upravljanje ter njihove praktične izkušnje.
- Park ima tri strateške cilje: varovanje (žive narave, zemlje, vode), doživetja obiskovalcev (park je prostor doživetij) in razvoj podeželja (trajnostni razvoj skupnosti).
- Po parku so speljane številne urejene kolesarske in pohodne poti različnih zahtevnostnih stopenj in dolžin. Čez park vodi tudi najznamenitejša, več kot 160 km dolga West Highland Long Distance Route, ki jo letno v celoti prehodi okrog 30.000 pohodnikov.
- Glede na to, da je kar polovica škotske populacije od parka oddaljena le uro vožnje in da je v bližini največje mesto Glasgow, je park dobro obiskan. Sorazmerno temu dajejo velik pomen spodbujanju in reguliraju primernega obnašanja v parku. Sistematično in načrtno urejajo prostore za kampiranje, parkirišča in najbolj obiskane dele obale jezera. Obiščemo še primera dobre prakse: Milarrochy Bay, kjer imamo na obali kosilo in Sallochy, kjer je urejen prostor za kampiranje.
- Ker zaradi vremena iz našega programa izpade obisk otoka Inchcailloch in nam preostane še nekaj popoldneva, se na poti domov ustavimo v mestu Callander, ki naj bi bilo (pa to ni) rojstno mesto še enega škotskega junaka Roba Roya.
- Večerjamo v restavraciji hotela v Comriju.

Torek, 2. oktober

- **Glasgow**
- Glasgow je od Comrija oddaljen uro in pol vožnje. Pozdravi nas predmestje stolpnic in industrijskih hal.
- Glasgow je največje škotsko mesto. Ima 1,5 milijona prebivalcev. Bilo je pomembno trgovsko, kasneje industrijsko mesto.
- Po mestu nas vodi Pat Blain, prvi človek STGA, ki smo jo spoznali že v Stirlingu. Povabi nas na kavo v Catedral Center (v okviru katerega je med drugim tudi St. Mungo Museum of Religious Life and Art). Ogledamo si veličastno gotsko katedralo, pod katero je tudi Lower Church z grobnico sv. Munga (umrl leta 603) in manjšo kapelo Blacader Aisle.
- Nedaleč od katedrale je najstarejša še ohranjena stavba v Glasgowu iz leta 1471, saj je večino starega mesta uničil požar v 18. stoletju.
- Z minibusom se zapeljemo po osrednjem delu mesta, ki ga oblikujejo stavbe 18. in 19. stoletja:
- Na St. George's Square, osrednji trg okrog katerega so nanaizani uradi mestnih oblasti in uprave, sam trg pa zaznamujejo številni kipi znamenitih Škotov, med katerimi s svojo višino izstopa Sir W. Scott.
- Nato po St. Vincent Street, poslovni ulici mesta, kjer imajo sedež številna podjetja, banke in zavarovalnice.
- Zaustavimo se pri mogočnem kompleksu University of Glasgow. Kosimo v Kalvingrove Gallery.
- Po kosilu še ogled novejšega dela mesta, kjer se nahaja Avditorij, BBC Scotland, obsežni Kongresni in razstavni center, okrog pa seveda hoteli in stanovanjske zgradbe. Tu nastaja tudi nova športna arena, saj je Glasgow prireditelj iger Commonwealtha 2014.
- Na poti v Comrie večerja v Bridge of Alley – značilni fish and chips za vse!

Sreda, 3. oktober 2012

- **Pitlochry in Blair Castle**
- Slabo uro od Comrija se ustavimo v Tourist Information Center v Pitlochryju. Uslužbenci nam predstavijo vlogo in naloge centra. Njihovo vodilo je 'vse za turiste'; obiskovalcem morajo biti v njihovem centru dostopne vse informacije, ki jih potrebujejo.
- Mreža tovrstnih centrov je vzpostavljena po celotni Škotski. Delujejo pod okriljem vladne organizacije Visit Scotland. Slednja zagotavlja njihovo financiranje in izvaja vse promocijske aktivnosti.
- Kosilo v prijetnem Golf Club v Pitlochryju.
- Popoldne ogled Blair Castle. Že pri vhodu nas pozdravi zvok tradicionalnih škotskih dud.
- Obiskovalcem je namenjen del gradu, ki si ga lahko ogledajo sami ali z vodnikom. Večina bogate avtentične opreme je iz 17. stoletja dalje, nekateri predmeti pa so tudi starejši. Sprehodimo se skozi tea room, dining room, anteroom, blue room, derbyroom, drawing room, tapestry room in skozi številna manjše sobe s tematskimi predstavitvami predmetov in s tem življenja sedemstoletne zgodovine gradu in njegovih lastnikov – Dukes and Earls of Atholl.
- Prvi grad je bil zgrajen leta 1291, kasneje pa bil večkrat preurejen in dograjen. Sedanje posest meri 68.000 ha. Okolica gradu je urejena v park z vrtovi.
- Na poti proti Comriju se ustavimo na Queen's View – znani razgledni točki, od koder seže pogled čez jetero Tummel vse do Glencoe Mountains.
- Večerja v Royal hotelu v Comriju in čustveno slovo od Libby, naše škotske šefice, ki jutri potuje v Avstrijo.

Četrtek, 4. oktober 2012

- **Dunkeld in Drummond Gardens**
- Zadnji dan. Prebudimo se v jasno, mrzlo jutro.
- Odhod v dobre pol ure oddaljeni Dunkeld, v naravni rezervat Loch of Lowes. Znan je po gnezdišču ribjega orla. Upravlja ga Scottish Wildlife Trust. Prijazni uslužbenci nam predstavijo živalske vrste rezervata, delovanje samega centra in vlogo, ki jo ima pri tem kar 200 prostovoljcev. Ogledamo si dve opazovalnici in tudi sami oprezamo za živalmi – orli so se že preselili v toplejše kraje, vidimo le njihovo gnezdo.
- Ker je Perthshire 'dežela velikih dreves', se v Dunkeld House (hotel verige Hilton) zopet srečamo s predstavnikom Scottish Forestry Commission. Skupaj z osebjem hotela nam predstavi pomen, ki ga imajo 'velika drevesa' za razvoj turizma. Sprehodimo se skozi park ob reki Tay, spoznavamo bogato dandrolološko zbirko staro več kot 200 let in nove zasaditve, s katerimi ohranjajo vitalnost parka.
- V hotelu nam postrežejo s kosilom.
- Popoldne ogled Drummond Gardens. Prvi zapiski segajo na začetek 17. stoletja, sedanjo podobo pa so vrtovi dobili v 19. stoletju. Strinjam se, da je sprehod skozi vrtove v pozni popoldanski svetlobi, ki poudarja vrtne oblike in barva rastlinje, pravi zaključek naše škotske poti.
- Zvečer le še večerja v Royal Hotel v Comriju in slovo od naših škotskih gostiteljev: Sheile in Blaira.

Petek, 5. oktober 2012

- Odhod domov.....

photo by: Renata Gutnik

Kontakti oseb, ki smo jih srečali na Škotskem

Kontakti oseb, ki smo jih srečali na Škotskem							
	IME IN PRIIMEK	E-MAIL	KJE SMO SE SREČALI	KDAJ	USTANOVA	SPELETNI NASLOV USTANOVE	KOMENTAR
1	Sergio La Spina	sergiolasolina@aol.com	Edinburgh	23.09.2012	Samozaposlen vodnik STGA	www.stga.co.uk	Celodnevno vodenje po Edinburgu
2	Alison Wilson	awilson@nts.org.uk	Alloway	24.09.2012	Robert Burns Museum	www.burnsmuseum.org.uk	Izjemno doživeta predstavitev Roberta Brnsa v Alloway-u in muzeju
3	Cris Waddell	c.waddell@nms.ac.uk	East Kilbride	24.09.2012	National Museum of Rural Life	www.nms.ac.uk/rurallife	gospod, ki nas je vodil po kmetiji in muzeju Rurallife
4	Cristine Bonner	nima vizitke, niti svojega e-maila	New Lanark	25.09.2012	New Lanark Trust	www.newlanark.org	Zelo dobro vodenje skozi New Lanark
5	Jane Masters	jane.masters@newlanark.org	New Lanark	25.09.2012	New Lanark Trust	www.newlanark.org	Predstavila center PP - brala
6	Patricia Blain	training@stga.co.uk	Stirling in Glasgow	26.9.2012 02.10.2012	in Scottish Tourist Guides Association	www.stga.co.uk	predstavitev šolanja za vodnike STGA
7	Mary Kemp Clark	mijou@blueyonder.co.uk	Stirling	26.09.2012	Scottish Tourist Guides Association	www.stga.co.uk	predstavitev šolanja za vodnike STGA
8	Mike Strachan	mike.strachan@forestry.gsi.gov.uk	Stirling in Dunkeld House	27.9.2012 04.10.2012	in Forestry Commission Scotland	www.forestry.gov.uk	Gozdar, ki smo ga srečali na poti do Wallace Monument v Stirlingu in v "Deželi velikih dreves" v Dunkel (hotel Hilton).
9	Neil White	whiten@stirling.gov.uk	Stirling	27.09.2012	Stirling Council		mladenič, ki je bil z nami na stolpu R.Wallace-a
10	Guy Harewood	harewood@stirling.gov.uk	Stirling	27.09.2012	Stirling Council		mladenič, ki nam je predstavil projekt naravnega travnika
11	David Crichton	crichtond@stirling.gov.uk	Stirling	27.09.2012	Stirling Council		predstavil nam je projekt gojenja zelenjave v urbanem okolju
12	Calum Price	cprice@nts.org.uk	Bannockburn	27.09.2012	Bannockburn Heritage Centre	www.nts.org.uk	predstavil je bitko R. de Brus-a iz 1314 v Bannockburn-u
13	Mandy Ingrams	nima vizitke, ker je prostovoljka	Glen Turett Distillery	28.09.2012	Glenturret Distillery	www.thefamousgrouse.com	vodila nas je po destileriji Glenturret
14	Charlot Flowers	info@crannog.co.uk	Kenmore, Loch Tay	28.09.2012	The Scottish Crannog Centre	www.crannog.co.uk	vodila nas je po količu in predstavila orodja
15	Barrie Andrian	info@crannog.co.uk	Kenmore, Loch Tay	28.09.2012	The Scottish Crannog Centre	www.crannog.co.uk	Predstavila nam je projekt količa, kako so ga zgradili in kako ga vzdržujejo
16	Nigel Brooks	nigel.brooks@lochlomond-trossachs.org	Loch Lomond	01.10.2012	Loch Lomond&Trossachs National Park	www.lochlomond-trossachs.org	Predstavil nam je delovanje in organizacijo parka
17	Adam Samson	adam.samson@lochlomond-trossachs.org	Loch Lomond	01.10.2012	Loch Lomond&Trossachs National Park	www.lochlomond-trossachs.org	Vodil nas je po parku

18	Graham Liney	graham-liney@visitscotland.com	Pitlochry	03.10.2012 Visit Scotland	www.visitscotland.com , www.visitscotland.org	Predstavil nam je delovanje "Visit Scotland" , škotska "STO"
19	Rachael	pitlochy@visitscotland.com	Pitlochry	03.10.2012 Visit Scotland	www.visitscotland.com , www.visitscotland.org	Uslužbenka izpostave "Visit Scotland" v Pitlochry-ju
20	Euan	pitlochy@visitscotland.com	Pitlochry	03.10.2012 Visit Scotland	www.visitscotland.com , www.visitscotland.org	Uslužbenec izpostave "Visit Scotland" v Pitlochry-ju
21	Marc	office@blair-castle.co.uk	Blair Castle, Pitlochry	03.10.2012 Blair Castle	www.blair-castle.co.uk	Vodnik, ki nam je predstavil Blair Castle in nam ni želel zaupati svojega priimka in kontakta.
22	Rab Potter	erawling@swt.org.uk	Dunkeld	04.10.2012 Scottish Wildlife Trust	www.swt.org.uk	Vodja centra za opazovanje ribjega orla
23	Ema Rawling	erawling@swt.org.uk	Dunkeld	04.10.2012 Scottish Wildlife Trust	www.swt.org.uk	Ranger na jezeru Loch of the Lowes
24	Lyndsey	erawling@swt.org.uk	Dunkeld	04.10.2012 Scottish Wildlife Trust	www.swt.org.uk	Predstavila nam je ribjega orla
25	Cherry	erawling@swt.org.uk	Dunkeld	04.10.2012 Scottish Wildlife Trust	www.swt.org.uk	Predstavila nam je delovanje centra za pazovanje ribjega orla
26	Wendy Wishes	mike.metcalfe@hilton.com	Dunkeld	04.10.2012 Hilton Dunkeld House Hotel	www.hiltondunkeld.com	Gostoljubna gospa, ki nam je predstavila hotel Hilton v "Deželi velikih dreves" . Dala nam je kontakt direktorja hotela.
	Libby Urquhart	libby@archnetwork.org	Comrie, Creiff	ves čas ARCHNETWORK	www.archnetwork.eu/blog	NAŠA GOSTITELJICA, ki je organizirala naše bivanje na Škotskem
	Sheila	sheila@archnetwork.org	Comrie, Creiff	ves čas ARCHNETWORK	www.archnetwork.eu/blog	NAŠA GOSTITELJICA, ki je dogovorila vse naše obiske in srečanja
	Blair Urquhart	blairur@gmail.com	Comrie, Creiff	ves čas		

Zahvalno pismo

Zahvalno pismo je bilo skupaj s fotografijo z našimi podatki in fotografijami naslovnika poslano na vse elektronske naslove.

Vsako pismo je v tekstu nosilo ime naslovnika.

„It was beautiful, lovely, unforgetable.

Thank you, _____, for so-creating our Scotland experience in a different, very memorable way, fulfilled with new knowledge, ideas how something can be done without a huge fuss, just with a little work and passion, with a lot of colourful images and new acquaintances and friends we got inbetween September 22nd, and October 5th 2012.

I hope you will stay in touch with us and one day visit us. You are definitely welcome.

*I'm sending you a picture or two which caught our moment together. Other pictures are waiting on you here:
<https://www.facebook.com/SloveniaGreenKarstScotland>.*

Best wishes and keep that passion.

Renata Gutnik

in the name of the Green Karst tourist guides: Magda Debevc, Romana Nared, Gašper Modic, Barbara Pozar, Bostjan Kurent, Janja Urbih, Alenka Veber, Andrej Godina, Damijana Skrlj and me“

Povratna pisma

From: "Strachan, Mike" <Mike.Strachan@forestry.gsi.gov.uk>

To: Renata Gutnik <bfm15@yahoo.com>

Sent: Friday, October 26, 2012 8:48 AM

Subject: RE: Slovenia is calling

Renata

Lovely to hear from you and to see the photo of the human mushroom. Please keep in touch

Mike

Mike Strachan

Policy and Development Officer

Forestry Commission

Perth and Argyll Conservancy

Algo Business Centre

Glenearn Road

Perth

PH2 0NJ

Main Office 01738 442830

Direct line 01738 450790

Mobile 07788190880

- **From:** Calum Price <cpprice@nts.org.uk>
To: Renata Gutnik <bfm15@yahoo.com>
Sent: Friday, October 26, 2012 10:17 AM
Subject: RE: Slovenia is calling
-
- Many thanks for this, Renata, it was an absolute pleasure to meet you all. And I appreciated the bag of gifts very much indeed!
-
- I would absolutely love to make it to Slovenia and I'll be sure to look you guys up if I make the trip.
-
- Thanks again. And best wishes for the future.
-
- Calum

- **From:** Patricia Blain <training@stga.co.uk>
To: 'Renata Gutnik' <bfm15@yahoo.com>; mijou@blueyonder.co.uk
Sent: Monday, October 29, 2012 12:24 PM
Subject: RE: Slovenia is calling
-
- Dear Renata,
-
- I hope you are well. Many thanks for your email, with the photographs and the information of the group.
- I am so glad that you enjoyed your Scottish experience. It was an absolute delight and our pleasure to have you as our guests.
-
- Apologies for not replying to you sooner. Mary returned from Azerbaijan on Thursday and on Friday we were at a meeting of our Trainers.
-
- We certainly will keep in touch. We now have ten new friends to add to our worldwide list, and you and your colleagues have opened the Slovenian section.
-
- We look forward to hearing of your progress in forming a tourist guide association and we hope that all your plans come to fruition. We will always keep the passion when we are blessed with such wonderful enthusiastic people as yourselves.
-
- **Best Regards, and Big hugs!**
- Pat and Mary
-
- **Patricia A.T. Blain – STGA Training Manager**
-
- **Scottish Tourist Guides Association**
- address: 'Norie's House', 18b Broad St, Stirling, FK8 1EF | web: www.stga.co.uk/
- general: tel/fax: 01786 447784 | email: info@stga.co.uk|
- training: tel/fax: 01506 873615 | e-mail: training@stga.co.uk
- mob: 07944 470371

- **From:** Blair Urquhart <blairur@gmail.com>
To: Renata Gutnik <bfm15@yahoo.com>
Sent: Monday, October 29, 2012 1:28 PM
Subject: Re: Slovenia is calling
-
- Renata,
- Martin (Martin Clark - Grampus) is fixing the heating in Bodonci at this very moment - just had a text from him. So we will be able to come to Slovenia in any weather....
-
- So the next thing is to find a break in the busy busy schedule and get over there. Thanks for the pictures - my favourite is the "Umbrellas at Loch Lomond". That was a good day because we had a picnic.
-
- Blair

- **From:** Chris Waddell <C.Waddell@nms.ac.uk>
- **To:** Renata Gutnik <bfm15@yahoo.com>
- **Sent:** Tuesday, October 30, 2012 11:30 AM
- **Subject:** RE: Slovenia is calling
-
- Dear Renata,
- Thank you very much for your kind message. It was a real pleasure to show you and your fellow companions around our Museum and farm, and I do hope that we can stay in touch. Thanks also for my gift bag, I have very much enjoyed viewing the literature about your beautiful country,
-
- All the very best
-
- Chris Waddell
-
- Christopher Waddell
- Learning Officer
- National Museum of Rural Life
- Philipshill Road
- East Kilbride G76 9HR
- Tel: 0131 247 4180
- Fax: 01355 571 290
- c.waddell@nms.ac.uk

- From: Scottish Crannog Centre <info@crannog.co.uk>
- To: 'Renata Gutnik' <bfm15@yahoo.com>
- Sent: Tuesday, October 30, 2012 11:57 AM
- Subject: RE: Slovenia is calling
- Hi Renata
-
- Many thanks for your e-mail. We all enjoyed your visit very much, thank you for sending the pictures and for posting some on Facebook and we have 'liked' SlovenieGreenKarstScotland page.
-
- We hope that it will be possible to visit you all in Slovenia in the not too distant future. (Maybe Libby can organise something??).
-
- Best wishes to you all
-
- Kind regards
-
- Barrie and the Crannog Team
-
-
- Ms Barrie Andrian
- Managing Director
-
- 'Living the Iron Age'
- The Scottish Crannog Centre
- Kenmore, Loch Tay, Perthshire PH15 2HY
- T: 01887 830583 M: 07912083443
- E: info@crannog.co.uk W: www.crannog.co.uk
- Find us: <http://www.facebook.com/ScottishCrannogCentre>
- Follow us: <http://www.twitter.com/@ScottishCrannog>
-

